

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbata.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Din cauza ss. sêrbători ale „Nașterii Domnului nostru Iisus Christos” numărul cel mai de aproape va apăre Marți în 29 Decembre v.

Prenumeratiune nouă

la

„Telegraful Român”

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe anul 1888, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșese cu ultima Decembre 1887, să-și înnoiască abonamentul, pentru că altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, în 23 Decembre, 1887.

Trecutau preste optspredece sute de ani decând în lume s'a auđit cel dintâiu vers ângeresc: „Mărire întru cei de sus lui Dđeu și pe pământ pace, între oameni bună invoire,” și cu toate acestea tocmai pacea și bună invoirea nu află pe pământ teren mânos, ci din ce merge omenimea spre un progres oare care, din ce cuprinde în inimile oamenilor teren mai mult vanitatea, pofta de mărire și neșafiul după averi. Înțelegem, că până la un grad oare-care fie-care din ele au oare-și care îndreptățire, dar nu putem înțelege pornirea mai nouă ce se manifestează la diferite clase de oameni, și numai crescinesc nu este, când deaproapele despoaie pe deaproapele seu de averea sa, de onoarea sa fără pic de scrupuli de conștiință, când tata numai poate locui în casa făcută de el pentru că fiul seu, pe care el l'a crescut, el l'a nutrit, el l'a ferit de foc și de apă, l' dă afară.

Este deci ceva rău în societatea omenească și dacă societatea nu va fi mai scrupuloasă, nu va pedepsi mai cu asprime pe făcătorii de rele, tribuna-

lele nu pot da nici odată satisfacțiunea recerută celor asupriți și neindreptățiți de semenii lor.

Formează se societăți, ca să smulgă limba unor cetățeni din gura lor și să le o pună pe a lor, punu-se la cale tot felul de ispite pentru de a rumpe legăturile dintre fii unei și acelei națiuni, făcu-se încercări de desbinări în cele confesionale, merg oamenii de timbrează pe cei ce nu sunt de o lege ori o credință politică cu ei de vrășmași, cu un cuvânt este o ferbere și o clocotire în inimile oamenilor.

Sub astfel de împregiurări adevărata lege creștinească face loc unor secte de oameni, al căror spirit distrugătoriu străbate până în păturile cele mai înalte ale societății, și nu cruță nici chiar poporul, care până mai deunăzile era virgin în credința sa, și trăia în firma convingere, că binele trebuie făcut nu pentru vr'o recompensă, ci pentru că e bine și e crescinesc de a ajuta pe deaproapele și de a promova interesul unul altuia în mod binevoitor.

Nu ne este dată să scim, ce ne aduce anul viitoriu, nici nu putem da răspuns cu positivitate la întrebările pentru a căror rezolvare și bat ađi capul marii diplomați și cercurile militare, dar noi ca apostoli ai păcii numai pacea o dorim, numai dela ea condiționăm bunăstarea și progresul popoarelor din monarchia noastră și de tot greșit ar fi când ea ar fi conturbată de dragul fantasiei unor oameni, cari nu-și mai incap în piele și cari și-ar dori și o sferă de activitate în peninsula balcanică, cum nici Napoleon al III-lea nu-și o inchipue pe la 1868, când stetea la culmea măririi sale. Dela pace condiționăm ameliorarea financelor statului, dela ea tigna în familie, înflorirea negoțului și a industriei.

Suntem în ajutorul ălei, în care bierica noastră din mii de pepturi va propovedui pacea și buna invoirea și noi ca nisce croniciari nu putem să nu-i dăm espressioni și pe calea aceasta, că adevărat e o necesitate supremă, ca ea să se susține tocmai acum între cetățenii de diferite limbi, când cestiunea orientală intră în un nou stadiu, când la granițele monarchiei stau tunurile cu gurile căscate ca să înghită mii de vieți omenești și să dărime ceace munca și laboreea de sute de ani a întemeiat și pus la cale.

Să sêrbăm deci cu speranța, că pacea va fi neconturbată și dorințele a mii de cetățeni vor fi împlinite, — ear în cele interne dela, noi tot pacea ne va putea deschide mințile și inimile și ne va apropia unii de alții, ca să lucrăm mai cu tignă și să nu ne risipim puterile combatându-ne acolo, unde ar trebui să fim toți una în un cuget și o simțire. Este o mare norocire pentru poporul român, că majoritatea marea, și hotărîtoarea majoritate a fiilor lui dorește pacea,

căci de nu ar avea aceeașă bună și nobilă însușire, multele ispite lesne l'ar fi putut scoate din ogașia cea adevărată și l'ar fi împins pe un teren neumblat, necunoscut de el.

Este o norocire, că și în biserică elementele mai pacinice și mai de ordine sunt la cârmă și ele ne dau garanță, că tot sub a lor ocărnuire încet, dar sigur vor progresa instituțiunile noastre.

Noi în pace credem și tot ea va fi scrisă pe stindardul nostru până unde numai ne va fi posibil a o susține în interesul bisericeii și al patriei comune.

Revista politică.

Din limbistica și tonul, ce predominesce în presa rusă s'ar putea ușor deduce, că situațiunea esternă merge spre bine și că cele mai mari pedeci, cari pun stavilă desvoltării pacinice a lucrurilor s'ar putea delătura prin o invoice a diplomaților.

Astfel diariul rus din Petersburg „Grajdanin,” răspundend la întrebarea diariului din capitala regatului nostru „Pester Lloyd,” că ce anume dorește Rusia în cestiunea bulgară, ăce între altele: Rusia voesce restabilirea ordinii legale în Bulgaria, care este o condițiune necesară pentru pacea europeană. Cooperarea Austro-Ungariei pentru înlăturarea neînțelegerilor e salutată cu bucurie din partea Rusiei. Pentru ca să se poată stabili însuș un raport este de lipsă ca înainte de toate diplomația austro-ungară să înceteze d'a-și mai însoți politica sa oficială cu agitarea secretă oficioasă. Îndată ce politica rusească va fi întimpinată în mod loial de către Austro-Ungaria, este posibil o înțelegere chiar și în privința cestiunilor celor mai anevoioase. Nu e timpul a vorbi acum despre condițiunile, ce le va pune Rusia după ce starea lucrurilor din Bulgaria va fi aplanată; căci acele condițiuni în tot cazul vor corespunde intereselor Rusiei, Bulgariei și ale întreg Orientului. Avem motive a crede, încheș numita foaie, că diplomația austro-ungară a apucat pe calea pacinică și păcută Rusiei și că va continua numai pe calea aceasta.

Tot astfel organul „Nord” ne surprinde cu un articol, prin care se spulberă tot pesimismul, ce mai domnia în foile germane și ale monarchiei noastre. „Nord” e de părere, că pacea europeană nu se poate conturba. Pesimismul e de tot neintemeiat, deoarece mai toate puterile sunt cuprinse de curentul păcii și dacă și Germania și Austro Ungaria vor fi cuprinse de acest curent ca Rusia, și vor fi tot așa de sincere ca ea, atunci pericolul unui războiu se poate privi cu totul îndelăturat.

FOIȚA.

Fermecul Crăciunului.

(Din germanesce, după Rudolf Baumbach)
(Incheere.)

„Copilă” o admoniă bătrâna, doară tu nu...?
„Nu, eu nu sunt așa de sburdată, dar totuși mi-ar plăcea se știu, ce face cine vrea să afe așa ceva

Mătușă se aședă ear pe un scaun și și vindu toată înțelepciunea. Dacă o fată fecioară șede singură singurică în căsuța ei toată noaptea de crăciun și pe masă pune două fețe, atunci i-se arată fiitorul soț. Dar el nu are carne și sânge: este numai duch (spirit) și când cântă cocoșul — dispăre. De aceea bine face fata, dacă bagă un cocoș în sac și-l așează lângă sine. Și de se înfrică de oaspele, ce i-se arată, clătesce numai cocoșul din sac, acela face larmă, și necuratul dispăre. Unii mai ăce că, ucigă-l crucea ia tipul iubitelui, și vine. Eu, ce-i drept, nu cred, dar totuși este un joc primejdios. Eu încă o pății, când imi cercaiu norocul.”

„Așa?” întrelă fata curiosă. Și dta încă și ai căutat norocul? Și țși s'a arătat?

„Ba nu,” ăce bătrâna, „nu mi s'a arătat nici

unul, și de aci pricepui, că voui rămâne tot fată în pâr și eată că am rămas. Imi bănuesc însă, de ce țși spusei chiar toate, dar tu nu vei cerca, imi promiți? Și acum, copila mea, mulțamesc frumos pentru darurile de Crăciun și hai de me petreci cu lumina, că afară nu-ți veđi mâna de întunec, și treptele sunt atât de repede.”

Cusătoreasa petrecu pe bătrâna cu lampa și se reintoarse apoi în căsuța i linistită. Beutura cea ferbinte îi înroșise obrazele, și cum era acum ocupată cu punerea în rënd a tănierelor și vaselor ar fi apărut ori căruu ochiu un frumos bobocel, dar aci nime nu era, se o privească.

Cele spuse de mătușă sa îi veniră una de una pe rënd în minte. Mai întâiu rise de fermecele din noaptea de Crăciun, apoi se gândi puțin și în fine — era numai o glumă nevinovată — aduse o față de masă albă, o așternu pe masă și puse două coperte pe ea. Așa, acum poate veni. Drept, că cocoș nu avea, dar purta o cruciuliță la grumaz și de cruce ori ce duch trebuie să fugă. Se aședă apoi pe un scaun, și aședă mânuțele pe genunchi și începu a numera bărbații pe cari îi cunoaște: comisul cel vuclat din prăvălie, care-i măsura atât de bine zaharul și cafeaua; sergentele, care o salută atât de afabil, când se întălnesc; copistul ce șede numai vis a vis și în toată seara cânta din flaută: „Când aș fi o păserică!” dar din acestia nici

unul nu fû cel adevărat. Mai în fine veni la unul, dar acela era prea serios, un domn cu mult mai mare decât să-și gândească la o biată cusătoreasă din căsuța de sub coperiș.

Înainte cu doi ani, pe când trăia încă mamă sa, se întâlniră prima dată pe trepte și o privi cu mare atențiune. În ăia următoare o agrăi și o rugă să i stea ca model. La început se împotrivia, căci auđise o mulțime de istorii fioroase despre pictori și modele, dar domnul o agrăise atât de fin și atrăgător, încât nu-i mai putu refusa, deci merse a doua ăi, acompaniată de mamă sa, în atelierul pictorului. Mai târziu veđu ea și tabloul gata. Acela reprezentă pe un bătrân cu o harfă și lângă el o fetiță și fetița nu era alta decât mica cusătoreasă gândeai că-i vie. Îndată ce icoana fû imprăsciată prin lume, i-a pus pictorul în corfiță o bancnotă mare. Ea nu voi se o primească, dar deoarece mamă sa zăcea grea bolnavă, nu putu refusa banii, ba fû necesităta a i folosi pentru îngroparea aceleia și pentru o mică cruce de metal la mormântul ei. De atunci nu mai vorbise cu pictorul, dar ea îl vedea în toată ăia, pe cei doi soți ai lui, cu pudelul și cu mărțanul legase pretinie, și făcea animalelor tot binele, care numai îl putea.

Lampa pocni și desteptă pe cusătoreasa din visurile ei. Ea vedea înaintea ei stând două coperte, și ea rise și oftă totodată. „Totuși tu esci o crea-

Rusia voesce pacea și măsurile, ce le ia ea sunt nu mai de natură defensivă.

Pe când însă presa rusească umblă să steargă ori ce umbră de pesimism și aceasta cu intențiune anumită, pe atunci presa germană și austro ungară înfățișând lucrurile în colori mai deschise și mai adevărate nu încetează a vorbi de războiu, înfățișând situațiunea într'un stadiu de tot critică.

Aceasta și consună mai mult cu realitatea lucrurilor, deoarece Rusia nu vorbește acum de Bulgaria, ci de Bosnia și Erțegovina, două provincii, cari au fost mijlocitoare, ca monarhia noastră să câștige influință în peninsula balcanică, pe care o are astăzi. Aceste două provincii trebuiesc deșertate, deoarece după părerea Rusiei, după tractatul de Berlin, monarhia noastră trebuia să ocupe aceste provincii numai temporal.

De altcum scirile cele mai proaspete, ce le primim din capitalele monarhiei asigură, că situațiunea s'a înăspriț. Rusia și urmăresce cu mare activitate pregătirile ei de războiu, dislocând trupe mereu spre hotărțile monarhiei noastre și mai ales în timpul din urmă spre hotărțile din spre România.

Scirile aceste neliniștitoare se confirmă mai mult și prin dispozițiunea ministerului de războiu în urma căreia toți rezerviștii, cari vor aparține acelor corpuri de armată, la cari va fi introdusă pușca cu repetiție, sunt conchemati la exerciții de arme, la cari vor lua parte și oficerii în rezervă și cari se vor începe în 22 Ianuarie n.

Caracteristic e și răspunsul la felicitările de anul nou, aduse de partidul liberal d-lui ministru-president Tisza: Statul ungar voesce pacea, dar dacă ar fi amenințată existența și onoarea lui, națiunea nu se spărie de nici o jertfă. La cas, dacă situațiunea generală n'ar conturba pacea, guvernul se va ocupa cu regularea finanțelor; nimenea nu poate afirma însă menținerea păcii. Ministrul nu e așa de pesimist, ca aceia, cari privesc iminentă primejdia războiului, dar crede, că războiul nu se va mai putea evita. E convins însă, că Ungaria și opiniunea publică din Ungaria nu va provoca nici odată războiul. De i se va impune aceasta, Ungaria și va face datorința. Tot așa la felicitările aduse președintelui casei deputaților conducătoriului deputațiunei Falk între altele a dis: *Situațiunea e neschimbată; ori ce războiu ar produce rane grele în raporturile noastre financiare; în cas, când vom fi însă siliți să-l purtăm, n'ar mai fi deosebire de partid, ar căde de asemenea toate deosebirile de confesiune și de naționalitate.*

Printr'un mesagiu al regelui, Carol I, camera română a fost disolvată. Colegiurile electorale sunt convocate pe zilele de 23, 24 și 25 Ianuarie 1888; ear adunarea deputaților în sesiune ordinară pe ziua de 7 Februarie.

„Telegraphul“ din Bucuresci ocupându se de cestiunea eventualului războiu și de atitudinea României, despre care atât de mult se ocupă toate ziarele străine și căreia îi atribuie o importanță deosebită dice, *că lucrul asupra căruia toată lumea se înțelege e, că situațiunea este de tot gravă și că la primăvară poate să izbucnească un războiu teribil.*

Crisa ministerială din Serbia e delăturată. Noul cabinet s'a constituit astfel: Sava Gruici, ministru președinte și ministru de războiu, Franassovici ministru de externe; Velimirovici ministru de comunicațiune; Vujici ministru de finanțe; Milosavljevici ministru de interne, Popovici ministru de comerț și Gersici ministru de justiție și provisoriu și de

ură în adevăr ne bună“ dice ea încet și se ridică, a depărta copertele earăși.

Atunci se aușiră ciocănituri în ușă. „Ceriule, nu mai de n'ar fi fabulă fermecul Crăciunului.“ Și ușă se deschise și intră spiritul ce semăna foarte cu pictorul. Mica cusătoreasă însă se așeză pe scaun și-și acoperi fața cu mâinile.

„Bună seara“, dice spiritul cu voce apăsată, și se apropiă de fetiță, ocupă un scaun lângă ea i prinse mâna. Spiritele au de comun mâni reci, pînă în mâna acea însă, în care se afla acum mâna fetiței, circula o vieță caldă.

Apoi spiritul începă a vorbi. El îi vorbi de spre singurătate, despre traiul fără plăcere, ce-l duce și despre multe de toate, între altele despre iubire și fidelitate, și fata asculta cu inima sbocotitoare.

Numai de n'ar fi spirit! Cu mâinile tremurătoare și căută cruciulița, ce o purta la grumași. De cruce se nimicesce ori ce fermecător. Ea scoase cruciulița și o întinse cătră spirit.

Spiritul însă rise, prinse cruciulița și dice: Tu copilă nevinovată nu-mi crești vorbelor mele. Eu îți jur ție pe crucea aceasta ce o am în mână, că voi ați fi sincer. Vrei să fi muerea mea!

La aceste vorbe spiritul micuței se înalță ca o ciocărlie. Nu, aceasta nu fū statură de nălucă, care la cântecul cocoșului se preface în negură, acesta fū un fiu al lui Adam cu carne și oase, gura

culte. Afară de Franassovici toți aparțin partidului radical.

O rectificare la corespondența „Sânțirea bisericeii celei noue din Arpatac.“

Subscrisul ca persoană bisericăscă, ca membru și notariu al comitetului parochial, ca unul, ce am fost martor ocular la toate eventualitățile și peripecțiile, prin cari a trecut zidirea bisericeii noastre celei noue din Arpatac, — cetind în Nr.ii 116—119 ai „Telegrafului Român“ corespondența de mai sus, am aflat în ea unele inexactități, pe cari corespondentele din necunoștință de cauză sau rău informat fiind, le-a întretesut în aceea corespondență.

Și eu, basat pe principiul ecuității voesc să se dea fie-cărui, ce este al seu deoparte, de altă parte earăși, ca adevărații și marimoșii binefăcători ai bisericeii noastre să nu se afe vătămăți prin aceea, că în categoria lor — cari în faptă au jertfit sute de florini pentru ridicarea bisericeii noastre, — să se enumere și atari indiviși, despre cari nu se scie și în faptă nici că a dăruit o pără chioară pe seama bisericeii nou edificată, — afară de aruncul deobligatoric, — o impregiurare aceasta, căre ar altera fundamentalminte adevărata stare faptică a lucrului și pe adevărații binefăcători ai bisericeii noastre nou zidite din Arpatac.

Corespondentele putea să și ia de cinosură la scrierea corespondenței sale, — dacă a avut voie să arete pe binefăcătorii bisericeii noastre și sumele dăruite de dēșii, — „Istoricul nou edificatei bisericeii gr. or. române din Arpatac“ apărut în „Telegraful Român“ Nr. 107 și următorii, istoric, ce s'a redactat, — cu referință la binefăcători, — pe basa jurnalelor de casă din anii 1879—1887 de parochul nostru Dionisiu Nistor. Și în cazul acesta nu scria un adevăr, ca și cel din Nr. 116 pagina 464, coloana a III a, unde între binefăcătorii principali, — între titori, — enumeră în locul al 4-lea pe Iordache Zacharie, boltaș în Arpatac, carele de facton'a dat nimic mai mult, de cât aruncul deobligatoric, lă sând astfel afară, — neindus, — pe adevăratul binefăcătoriu pe dl Nicolae Cioflec, născut în Arpatac, de presinte însă mare proprietariu de moșie în comuna Mărșă, Județul Vlașca în România, carele a dăruit pe sama bisericeii noastre suma de 764 fl. v. a.

Mai departe dl corespondente atribuie: — nu sciu din ce considerațiuni? — dlui Iordache Zacharie prea mare rol în conducerea afacerilor zidirei bisericeii noastre, punându-l în categorie cu parochul nostru D. Nistor.

În faptă lucrul stă însă cu totul altmin-trelea. Eată cum:

Dl Zacharie, ca comersante, nu dispunea de timp liber, pe carele să l petreacă în afaceri bisericeii și așa toată greutatea conducerei a zăcut pe umerii neobositului nostru paroch, Dionisiu Nistor, carele singur, — între toți — nu despera, ci se cugeta și noapte: Cum ar putea afla mijloacele, cu cari și prin cari ar putea să ducă în deplinire zidirea bisericeii deja începută și astfel în conțelegere și cu binevoitoriul sprigin — în totdeauna oferit, — al comitetului parochial a putut totuși în fine să vadă după o continuă luptă de 6 ani de zile finită zidirea bisericeii celei noue. Și o adevărată luptă se poate numi aceasta, căci la venirea Sânției Sale ca preot tiner în comuna noastră, biserica cea noauă se afla ridicată numai până la înălțimea ferestrelor, banii însă nu erau ca în palmă. Și cu drept cuvânt pe fie care om binesimțitor îl prinde mirarea,

lui, care îi cânta buzele ei, tū ferbinte și inima lui sbocotia la peptul ei.

O, tu binecuvântată, fericită noapte de Crăciun!

Acum sgăriă ceva la ușă, și dacă se deschise, sări pudelul în lăuntru și după el se veđu mărțanul. Ei veniau spre a aduce bineventările. Pudelul sări îndată la domnul seu apoi la fetiță, jucând voios. Mărțanul însă se freca de ei făcând larmă, ca o roată de tors. Că acești doi oameni conveniră, fū opul înțeleptelor animale. Ele erau sumețe de aceea, dar nu mai vorbiră despre așa ceva nimic, căci adevăratul serviciu se remunerează în tăcere.

I. Pop Reteganul.

* Ministrul de resbel din România a esmis un ordin cătră toți prefectii județelor, ca acestia prin organele lor se pună la cale conscrierea anuală a cailor, epelor și cătarilor, cari trec preste etatea de 6 ani. Acest ordin se dă din motiv, ca administrațiunea de resbel din România se scie de ce număr poate dispune în cas de lipsă. Listele de conscriere trebuiesc se fie gata până la 20 Ianuarie, când vor fi prezentate ministerului de resbel cu adnotațiunile de lipsă.

cum s'a putut ridica și împodobi această pompoasă biserică? Realizarea acestei întrebări problematice în prima linie este de a se atribui nepositului și mult meritului nostru paroch Dionisiu Nistor, pe carele provedința divină l'a adus ca pe un Mesias în mijlocul și de conducătoriul nostru,

Aceste merite nediscutabile au fost recunoscute și laudate cu ocașiunea sânțirii bisericeii noastre de însuși Înalt Preasânțitul nostru archiepiscop și metropolit Miron Romanul.

În fine delăturând din susamintita corespondență semnele citării („—“), ce se pun în mod nertertat tuturor vorbirilor și după înlocuirea acelor cu premisa: „x, y, a vorbit cum în înțelesul următoriu“, — corespondența este bine lucrată dovedind îndeajuns, că corespondentele și-a dat toată silița a descrie și a înfățișa lucrul așa, după cum s'a întemplat.

Pe lângă rugarea, ca să binevoiiți prea onorate dle Redactor, a da loc acestei rectificări în coloanele prețuitului țiar ce redigiați, rămân al prea onorat d-voastre.

Arpatac, la 17 Decembre, 1887.

cu profundă stimă
la însărcinarea comitetului parochial
Constantin Cioflec,
membru și notar al comitet. parochial.

Cântul în învățământul educativ.

(Înceiere.)

II.

Însemnătatea acestui obiect se arată în influința, ce o esercitează asupra dezvoltării vieții noastre sufetesci. Aceasta influință este:

a) *Estetică*, carele rezultă din apercipiarea tonurilor nu ca ceva singuratic și fragmentar, ci ca un întreg armonic. Căci deși cântarea se prezentează ca un șir de tonuri singuratic, dar acestea în totalitatea lor trebuie ca să provoace în ascultătoriu tocmai acele înlănțuiri de simțeminte, cari s'au aflat în cel care cântă. Așa singuraticcele tonuri, fiind numai părți a unui întreg, referințele dintre dēsele produc plăcere în gustarea frumosului. Cu un cuvânt, tonurile obiective devin informațiuni subjective, însoțite de judecata estetică sub forma simțemintului

b) *Patetică*. Aici tonurile nu rămân simple informațiuni, cari trec pe dinaintea sufletului, ne lăsând nici o urmă de cât plăcerea momentană provenită din armonia lor sub influința patetică; sufletul și inima ascultătorului sunt cuprinse de dīnsele, întreg omul este transpus într'o stare nouă specifică. Această stare, întru cât se desvoaltă și rezultă din lucrarea concretă a sufletului, se numesce dispoziție. În aceasta, din șirul de tonuri acordate, se nasc intuițiuni informative de tonuri și aceste produc dispoziții sufletesci. Numai pe basa acestui proces se poate explica și înțelegerea acea impregiurare, că aușind o musică ori cântare plăcută, suntem scoși din dispoziția de mai nainte. Acesta este motivul de s'a introdus musica și toba în armată. Despre Orfeu spune mitologia, că prin cântul lirei sale a transpus în stare de seuitare întreg infernul în cât a putut scoate de acolo pe soția sa, că a îmblândit animale selbatice prin tonurile musicii; Cicero pro Archia 19 dice: Saxa et solitudines voci respondent, bestiae saepe immanes cantu flectuntur atque consistunt: nos instituti rebus optimis non poetarum voce moveamur? În acest fapt psihologic își au basa productele fantasiei despre cântecul ținelor și al sirenelor, laudele ce grămădim și grămădesce lumea asupra cântăreților de renume asupra poeților de renume etc.

c) *Socială și practică*. Câte suveniruri nu ne sunt păstrate prin cânt? Câte cunoștințe nu se fac prin cânt? Se înțelege, că trebuie să fie bine esecutat. Dar și câte nenociri nu provin de aici la oameni nechipzuși. Nu este act familiar de oare-care însemnătate, nu este petrecere socială, nu este ceremonie lumească, de laudă, bucurie ori de doliu, nu este ceremonie bisericească, dar în fine nu este nici o ceremonie scolastică, cari să nu fie întroduse, însoțite și încheiate cu cânt. Și pentru ce? Pentru ca actului să se dea o însemnătate și splendoare, fie prin delăturarea monotoniei, fie prin anunierea aceluia, fie în fine prin atragerea și ținerea atențiunei.

Dar apoi câți oameni nu traesc după darul de a cânta, și într'un mod mai ușor decât muncitoriul țilnic. Cântăreții la operă, la teatre, ambulanti, etc. Au nu avem chiar noi români două tagme, dintre cari una trăesce eschisiv după cânt, ear la cealaltă se cere ca condițiune de frunte: tagma cantorilor, dascălilor, psalților și a preoților. Și acestea în rital nostru rămănesc suplinesc musica instrumentală din alte rituri. Acestea însă sunt lucruri de toate zilele, și tocmai pentru frecuența lor, nu ne isbesc așa de tare în ochi, încât să le dăm oare-care însemnătate și totuși ea este foarte mare.

Dar în fine d.) Cântul are influință și însemnătate chiar și pedagogică nu ca obiect de învățământ, ci ca mijloc de distragere în momente de încordare sufletească și ca mijloc pentru atragerea și ținerea atențiunei: Ca un atare mijloc cântul și-a eluptat o însemnătate pedagogică aproape independentă, carele pentru totdeauna îi va asecura în programe pozițiunea alături de celelalte obiecte de învățământ. Și toți o scim aceasta, numai cât ne am deprins a considera

această lucrare a noastră nu ca mijloc pedagogic, ci ca un mijloc de amânare a timpului, ca să ajungem mai tute la sfârșit

III.

Tehnică instrucțiunii în cânt. Vorbind de tehnica instrucțiunii în cânt, două momente avem să luăm în considerare: alegerea materialului și metoda.

Cu privire la alegerea materialului de propus, este deosebire între părerile pedagogilor. Diferința aceasta, abstracțiune făcând dela multe alte cauze, provine și din împregiurarea, că acesta fiind unul dintre cele mai noue obiecte în învățământul educativ, poziția sa în organismul instrucțiunii încă nu este destul de precisată. Pe noi această diferență de păreri foarte puțin ne atinge, și anume, căci precum cultul nostru religios se îndeplinește mai cu samă prin cântări, așa stă în strânsă legătură atât cu școala cât și cu trebuințele dîlnice ale acelor, cari ies din școală. Deci alegerea este determinată a priori de trebuințele acelor, cari sunt a se educa, și cari trebuințe, precum la ori și care obiect așa și aci trebuie respectate. Satorim deci principiul, că la alegerea materialului *să nu se peară din vedere cănterul educativ, ce este a se promova prin cânt, are să devină o stare habituală a elevului, la a cărei cultivare se simtă plăcere.* Habitual, va se dîcă permanent, devine interesul nu mai atunci când obiectele, cari fi sunt inerente nu au numai o valoare transitoare ori secundară, ci astfel sunt întogmite cât se poată fi considerate ca o proprietate spirituală însemnată a elevului. Și aceasta atîta însemnează, că acest material precum pentru băiat, este interesant, așa pentru june și bărbat să fie folositor și să apară ca un vehicul puternic la promovarea culturii generale.

Din aceste considerațiuni la alegere, învățatoriul va fi cu băgare de samă ca materialul ales de o parte, atât după text, cât și după melodie, să corespundă așteptărilor estetice ale ideii frumosului, ear de alta să stee în referință și să fie adecuat cu individualitatea elevului și cu capacitatea lui.

Dacă aceste cerințe sunt adevărate, atunci școala populară va trebui să renunțe la produsele de artă musicală, va renunța la de acele produse, cari au numai valoare momentană și ocazională — afară de casul, când aceste stau în strânsă legătură cu școala și cu învățământul.

Doi sunt isvoarele, din cari se poate trage acest material, anume: cântece populare lumesci și bisericesci, apoi cântece de conținut istoric popularizat, și din ceremonialul religios, earăși de cele ajunse la oarecare popularizare. Cu deosebire cântările liturgice și cântări sau poesii populare.

Ales materialul, acesta trebuie acum tratat metodic. Începutul acestei proceduri se face prin analiză. Este aci analiza textului și analiza melodiei. Cu privire la text nu este iertat a se cânta nici un fel de text, care nu s'a analizat astfel, încât el să fie proprietate înțelesuală a elevului. Prin analiza textului, din punct de vedere real și formal logic și sintactic, textul vine într'ajutor instrucțiunii în limba maternă, togmăi așa precum a eșit din aceea, devine un moment de concentrațiune a învățământului. Câteva exemple în cursul practic vor dovedi aceste dîse.

În analiza metodică este de a se lua în considerare, că în o cântare deplină se unesc trei momente: *melodic, ritmic și dinamic.* Momentul melodic are în vedere *durata tonului după lungime și scurțime*, după lungimea și scurțimea silabelor și accentuațiunea după deosebitele ei forme, ceea ce numim cântare prosodică; momentul dinamic, are în vedere *tăria tonului, intensitatea lui*, va se dîcă volumul mai mare ori mai mic al voci și pronunțarea corectă chiar și în cântare. Din punct de vedere metodic, momentul al treilea este totdeauna cel din urmă. Analiza isprăvită, se face sintesa prin combinarea textului cu melodia, după carea urmează aplicarea și la alte tecsturi, strofe, stihuri, etc.

În cât pentru apropierea acestora, în anii dintăiu, aceea se întemplă după aud. Deci învățatoriul va trebui totdeauna să cânte înainte, ear elevii vor trebui a-l urma, întâiu în gând, apoi încet, și mai pe urmă cu espresiuine. Înaintată instrucțiunea, se va aplica și oare-care instrument, violina, harmoniu etc., se înțelege unde se va putea.

Acestea sunt numai îndegătări și momente, cari se vor prelucra și specializa după trebuință și completa la o metodică specială pentru propunerea cântului.

În sfârșit să recunoascem sincer, că fie-care învățatoriul, care nu poate manua toate obiectele de învățământ, nu este deplin, fie el cât de destoinic. Pentru aceea se constată ca un defect al institutelor noastre pregătitoare (scoli normale, preparandii), că nu pun mai mult pond pe pregătirea învățătorilor în arta musicală și a cântului într'un mod sistematic, după note și prin un instructor bine calificat. Să lucrăm deci din toate părțile ca aceste scăderi să se delătore; ear în școalele nouă incredințate să ne nisuiim prin studiu privat a ajuta neajunsurilor pregătirii noastre, și să nu pierdem din vedere nici acel principiu, că școala crește pentru viață.

G. Pletosu, profesor.

Varietăți.

* (Alegeri de deputați congresuali în archidieceasă.) După incunoscințările cele am primit până acum s'au ales de deputați congresuali clericali următorii: Nicolau Popea, archimandrit și vicariu arhiepiscopesc, în cercul I al

Sibiului; Dr. Ilarion Pușcariu, archim. și ases. cons., în cercul X al Făgărașului; Zacharia Boiu, ases., cons. în cercul VIII al Mediașului; Nicolau Ivan, spiritual la institutul corecțional din Aiud, în cercul II al Albei Iuliei; Petru Roșca, jun. protopresbiter al tractului Turdei, în cercul VI al Clușului. Ioan Petric, protopresbiter, în cercul IX al Brașovului.

De deputați congresuali mireni s'au ales: Eliă Măcellariu, cons. gubern. în pens., în cercul II al Seliștei; Rubin Pațița, avocat, în cercul IV al Albei-Iuliei; Matei Voilean, ases. cons., în cercul XV al Târnavei; Parteniu Cosma, director al institutului de credit și economii „Albina“, în cercul XI al Turdei; Petru Neșeș, notariu public, în cercul XII al Clușului; Ilariu Duvlea avocat în cercul XX al Făgărașului; Dr. Absolon Todea, avocat, în cercul XIV al Bistriței.

* (Deputați congresuali mireni în eparchia Aradului.) Dumineca trecută s'a ținut scrutiniul pentru alegerea deputaților congresuali pre întreg teritoriul aparținător la jurisdicțiunea consistoriului aradan. Aleși au fost următorii d ni, și anume: în cercul Aradului Ioan Popovici Desean, avocat în Arad; în cercul Radnei Ioan Beleș avocat în Arad; în cercul Chisineului Mircea Vasiliu Stănescu, avocat în Arad; în cercul Giulei David Nicoară, asesor referinte la consistoriul din Arad; în cercul Halmagiului Teodor Pap, avocat în Baia de Cris; în cercul Butenilor Demetriu Bonciu, notariu public în Arad; în cercul Lipovei Zeno Mocsony, proprietariu mare în Bulciu; în cercul Vingei Vincențiu Babeș, membru academiei române de științe; în cercul Timișoarei Paul Rotariu, avocat și redactor în Timișoara; în cercul Banat-Comloșului Dr. Georgiu Popa, asesor referinte la consistoriul din Arad; în cercul Chiseteu Dr. Iosif Gall proprietar mare în Lucareș și membru al casei magnaților; în cercul Siriei Aureliu Suci, avocat în Arad; în cercul Borosineului Georgiu Feier, avocat în Borosineu; în cercul Birchișului Eugeniu Mocsonyi, proprietar mare în Capolnaș; scrie „Biserica și școala.“

* (Binefacere de serbătoreea Născerii Dlui.) M. S. regele României, a însărcinat pre adjuțantul seu, maiorul Șomănescu, ca să se ducă la Craiova și să distribue săracilor de acolo suma 10,000 franci pentru serbători.

* (Interes de prosperarea neamului seu.) Renumitul bancher israelit din Paris, baronul Hirsch, earăși a mai săvârșit o faptă filantropică pentru conaționali sei. Acest baron a depus din averea sa fabulistică 350,000 fl. la o bancă spre fructificare cu scop ca din o parte a intereselor acestor bani în suma de 14,000 fl. reuniunea mese riașilor israeliți din Viena să crească pe tot anul 1200 copii la meserii.

* (Bugetul român.) Guvernul român a împărțit deputaților proiectul de buget al veniturilor și cheltuelilor statului pro 1888—1889. Acest buget arată la percepțiuni cifra de 176,379,335 lei 38 bani, un spor adevă de 36, 631,003 lei și 73 bani față cu veniturile din anul trecut.

* (Avis.) Corul micst din Orăștie va arangia Sâmbătă la 7 Ianuarie st. n. 1888 în sala hotelului „Contele Stefan Széchenyi“ concert în favorul fondului seu cu următorul

Program:

1. „Retour victorieux“, cor micst cu acompaniare de piano, de H. Bianchi.
2. „Marșul cununiei“ (Hochzeitsmarsch), arangiat pentru piano în 4 mâni de F. Mendelssohn Bartholdi.
3. „Fântână cu trei isvoară“, cor micst de G. Dima.
4. „Plecarea paserilor“, duet cu acompaniare de piano de F. Mendelssohn, trad. de St. Rașian.
5. „Cântec final“, cor micst de R. Kreitzer.
6. „Nor de vijelie“, romanță pentru o voce cu acompaniare de piano de V. Humpel.
7. „Hai în horă de-a juca“, cor micst de G. Dima.

După concert petrecere cu dans. Prețul locurilor: Locul I 80 cr.; II. 60 cr.; III. 50 cr.; parter 40 cr.

Bilete se pot căpeta în farmacia dlui N. Vlad, și seara la cassă. Inceputul la 8 oare seara.

Orăștie, 28 Decembre, 1887 n.

Comiteiul arangiator.

* (Diar nou.) Dl Teochar Alexi, proprietariul tipografiei Alexi din Brașov, pentru redacțiune anunță, că cu 1 Ianuarie st. v. 1888 va apăre în Brașov „Poșta Română“, foaie pentru poporul român cu cuprins politic, social, financiar și literar. „Poșta română“ va eși de două ori pe săptămână: *Joi și Dumineca.*

Numărul de Joi va aduce numai sciri politice, sociale și financiare, ear numărul de Dumineca va fi indoit de mare și va cuprinde și o parte literară.

Prețul va fi pentru Austro-Ungaria de 3 floreni 60 cr. pe an, sau de 90 cr. pe trei luni cu portul poștal cu tot.

„Poșta română“, deși foaie politică, nu și-a propus a trata cestiuni militare. Va înregistra pur, simplu și în mod obiectiv evenimentele politice, lăsând în sarcina foilor celor mari, ca să desvolte și se propage ideile lor conducătoare.

Cestiuni privitoare la societatea românească, la instituțiunile naționale și la economia politică se vor trata mai pe larg. Se va urmări cu cea mai mare atențiune operațiunile nouilor noastre instituțiuni financiare, dela care așteptăm mult, foarte mult pentru viitoriul nostru; se va lua act de toată mișcarea mai notabilă în viața noastră socială și pe terimul literaturii noastre naționale.

Loc deschis. *)

Verd, în 12 Decembre, 1887.

Cum-că este adevărata aserțiunea dtale cu concursele, o va crede, cel-ce și-a dat informațiunea, dar eu dău nu! dovedi, cer eu dl corespondent, nu aserțiuni lipsite de ori-ce basă credibilă, dovedi, pe cum și le înșir eu și atunci me las bătut, ear pân atunci, nu cred că-ți va succede a me seduce pe mine. Nu-mi poți da informațiune despre intrunierea scaunului a comitetului și a sinodului protopresb. este adevărat, căci cel ce te informează s'a genat să-ți spună că la luna lui soha, cuvânt unguresc acest soha. Nu și am cerut sprijinul la acuse contra dtale sau șefului dtale, fără și-am cerut sprijinul întru apărarea legii noastre bisericesci, la cea ce însuși te ai imbiat, în cauza intrunirei scaunului protopopesc, a sinodului și în cauza fondului protopopesc cu banii din cassa de păstrare, însă preste acestea treci, căci aci informațiune mai bună, ca cea dată de mine în Nrii 114 și 115 ai „Telegrafului român“ nu-ți poate da nime; dta nu te dimiți a apăra legea, fără neadevărul, căci numai la aceasta și s'a dat plenipotență.

Rolurile s'au împărțit, după cum afirmi dta între cei chemați și nechemați între cari din urmă figurezi și dta, eu am și știut aceasta din vorbele clientului dtale, care însuși te-a timbrat de atare, vom vedea cine sunt și ce pot și cei chemați, una și-o spun, că la dvoastră întoarcerea adevărului este devisa, spre seducerea opiniunii publice, pentru sau în favoarea șefului nostru, băgați însă de samă ca alții au și alte informațiuni despre densus. Cu muscele din Șulumberg te las, căci ved, că nu negli celea scrise de mine să te indulcesci de pasat și pe venitor, lăudându-ți clientul, cât vei voi. Iau spre știință și progresul din Chirper cu casa parochială, carea cred că va dura în veci, căci este binecuvantată de toți poporeni dtale!? va fi și frumoasă ca și școala din Șulumberg, căci unde lucră ingineri cu câte 40 fl. diurne de pe spatel sirmanelor bisericici, trebuie să și easă ceva frumos, însă adăți aminte, ca aceea casă a-ți făcut-o din fondul adunat pe timpul fostului administrator protopopesc. De ce nu mai repețesci și porțiunea canonică din Coveș în interesul progresului făcut de șeful nostru, unde astăzi pot să și dau alte informațiuni, unde ai dîs, că prota a solvit din punga s'a cea porțiune canonică, ca se nu i scape din mână cu 400 fl. cea ce astăzi și dovedesc ca a fost o minciună goală, căci Coveșeni au împrumutat 800 fl. dela „Albina“ și porțiunea canonică cumpărată pân' acum costă numai 300 fl. și și acestia i-a plătit numai după primirea banilor dela „Albina“, și după ce a făcut și spese sirmanului vîndător la „Albina“ unde acest contrahent datoră 100 fl. precum și la cassa de păstrare în Agnita unde asemenea era 100 fl. dator după ce au fost provocați caventii densusului. Dta părinte corespondent G. ai adoptat proverbul român „dî-mi mamă gușată ca să nu-ți dîc eu.“ Dta me declari de mincinos și omul geșeftului, însă eată eu și dovedesc toate aserțiunile dtale de neadevărte, care este deci mincinosul și geșeftariul? nu te cunosci părinte corespondent.

Cumcă eu am dispărut după alegerea de protopop și n'am luat parte la banchetul alesului clientului dtale, pentru ce me întrebi fariseieste? căci scii și dacă memoria nu te mai ajuta și-o ajuta eu, spunându și, că n'am dispărut, ci din contră m'am petrecut foarte bine cu cei vre-o 16 votanți ai mei și cu alții, cari au luat parte la masa noastră, cea ce i-am spus și alesului, că nu voiu lua parte la banchetul seu, căci me impedece al meu, eată și aci minciuna în cumpăna dtale. Cumcă la instalarea protopopului m'am ascuns, earăși este un neadevăr grosolan, căci eu am lucrat în câmpul, pe unde a-ți trecut cu bărbatul doririlor, n'am voit să iau parte la banchetul de instalare, căci n'am voit

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

se me fac complicele abuzului, cu plățirea aceluia banchet.

Ce se ține de neînsemnata mea persoană, nice nu o compar cu persoana șefului nostru nice într-o privință, nu m'am lăudat nice odată și nu me voi lăuda nice când, fără într'u neputințele mele.

Ved și recunosc dar nu numai eu, dar mai întreg tractul și și alții, că la scara șefului nostru a lucrat măestrii dibaci, nu cărpaci ca dta, a lucrat măestrii de renume, ear nu derege strică din Chirper, măestrii dar nu studiul șefului nostru a pus cuele la aceasta scară, căci studiul seu până la etatea aproape de un jumătate de secl, n'a fost în stare sei pue scarei sale nici cel dintăiu cuiu. Nu-i va fi frică, că va cădă, o cred, căci 'l ții dta bine, ba 'l inalți tot mereu, trebuie să-ți și recompenzeze ostenelele.

Eu deși te încerci dta prin calumnia dtale, și cend, că n'am fost în stare să-mi puiu cuele trebuincioase la scara mea susțin din contră, că toate cuele la scara mea eu însu-mi mi le-am pus, prin ostenelele, diligența și zelul meu, fără nici un măestru, ba mai și fără ajutor părintesc, după cum

sciu prea bine toți, căți mi cunosc trecutul meu, nice nu-mi trebuie ajutorul unor cărpaci ca dta, dacă însă sortea a lucrat într'acolo, ca cuiul ultim al scarei mele să nu l pot ocupa, a căru punere multe jertfe m'a costat, atunci fie voia Domnului, nu me supăr, eu sunt îndestulit cu soarta mea, numai vreau, ca scara făcută cu sudorile mele, alții ca dta de e. să nu mi o mângiase.

Cumcă lucru rău, cea ce lucru sunt convins despre contrariul, căci conștiința mea este împacată, căci eu sunt silit a-mi apăra vața și onoarea atacată de nesece personaje ca d-voastră, de pe a căror față poți ceti și seara la lună invidia, pizma, ura și iubirea de vrajbă și neadever

Și acuma părinte corespondent acusa ți-ai dat-o răspunsul meu a urmat, asemenea ți-ai dat raplica și eu duplica, precum și triplica și din parte-mi cuadruplica, urmează deci aducerea sentinții din partea onoratului public cetitoriu, procesul este eshauriat cu dta numai am vorbă.

Părintelui asesor protopopesc Ioachim Părau, răspund față de notița dănsului din Nrul 125 al „Telegrafului Român“ „fie vouă ce este așa-așa;

și ce nu—nu“ Ap. Iac. 5.12. citate de dănsul acesta, că eu informațiunea față de celea scrise de mine în Nrii 114 și 115 referitoare la ședința scaunului protopopesc, la care ar fi luat 4 asesori parte, nu 3, o am avut chiar dela dănsul, și la ocaziune îi voi aduce aminte despre aceasta și cu altele, cari mi le-a spus atunci, altcum ședința tot n'a fost legală, căci a lipsit notariul.

Nicolae Moldovan.
preot.

Posta redacțiunii.

Dlul T. B. în România. Ve mulțemim pentru complimentele, ce ne faceți. Ve rugăm însă să ne dispensați dela publicarea corespondenței trimise, pentru că se referă prea mult la adresa noastră. Noi totdeauna am nisuit a lucra în direcțiune solidă, onestă și numai binele obstesc avându-l în vedere; va servi însă spre oțelirea puterilor, dacă vom observa, că sēmēnta bună nu cade pe peatră stearpă.

Red.

Loterie

Mercuri în 4 Iauariu 1888.

Sibiu: 14 47 34 49 29

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la espozițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espozițiunii.

In Budapesta, strada Váci, Nr. 17.

Recomand obiectele necesare pentru ajustarea bisericilor și capelelor pentru prețurile cele mai moderate, și lucrute cât se poate mai frumos: Anume: cu cele ce sunt provădūt în abundanță

Odăjdii, felon și altele, după ritul greco-oriental.

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii descolă, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormântare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte, sfesnice pentru altariu și de paret, candel.

Iconostase, chipuri pentru frontariu. În mormântarea Domnului, etc. etc.

Primele repararea hainelor vechi precum și aurăria și argintăria pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur, argint și mătăsă și haine bisericesti, cusute cu fir de aur, argint și mătăsă.

Dantele bisericesti. Învătoare de prestol. Mărfuri bisericesti. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeveri prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1744] 7-30

Cataloge de prețuri la dorință trimis libere de post-port.

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume și nefalsificate

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferi ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și indispensabilă la întrebuițarea apelor minerale. — O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumării de întrebuițare. În legătură cu apa de gură și a pravului de dinți sau pastei de dinți a drului Popp, se conservă totdeauna

dinții sănătoși și frumoși,

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănătos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbi singur dinții găunoși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură mirosul cel greu.

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivește

foarte escelent pentru scald.

Prețul

Pastă de dinți aromatică în dăraburi 35 cr.
Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinți à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențiunea d'a preveni contra procurării de apă de gură anatherină falsificată, din cauză că aceea în cele mai multe casuri conform analizei conține amestecături pagubitoare sănătății.

Comande prin epistole se efectuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în Viena, I, Bognergasse Nr. 2, precum și în toate farmaciile drogueriile și parfumiile din Transilvania și România. [1595] 14-16

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Morbul caracteristic și mai lătit în această țară este mistuirea cea rea.

Bucătăriile moderne și modul de traiu modern sunt cauzele acestei suferințe, care în un mod neprevădător ne cupinde în ghiarele sale. Mulți oameni sufer de dureri de pept și coaste, adeseori și de dureri de spate; se simt slabi și somnuroși, au un gust rău în gură, mai cu seamă dimineața; un fel de scuipit cleios se adună în dinți; apetitul lor e rău, în stomach simt ceva ca o povară grea, și adeseori simt în stomach un fel de obosire, ce nu se poate descrie, care prin întroducerea nutremētului nu se depărtează. Ochii sunt fără viață, mâinile și picioarele se răcesc; nu trece mult și se ivesce tusa, la început seacă, după câteva luni însă însoțită de flegmă verde, cel cuprins de boală se simte pururea obosit, somnul nu-l recrează; devine mai apoi nervos, iritabil și melancolic, 'l cuprind presimțiri rele; când se ridică repede se simte amețit și întreg capul îi e clătinător, intestinele se astupă, pelea îi devine sbrăcită și ferbinte, sângele se îngroașe și întâpă, sclerotica ochiului capătă o culoare galbină; urinul se împuținează și capătă o culoare închisă, rămânând o parte din el înlăuntru; luând nutremētul, simte când un gust dulce când acru, care e însoțit de bărăi puternice de inimă; puterea vederii scade, înpăienginându-i-se ochii și se simte cuprins de simțul unei mari slăbiciuni și ostenele. Toate aceste simptome apar alternativ, și se presupune, că aproape o terțialitate din poporațiunea acestei țări suferă de una sau alta formă a acestei boale. Prin Extrakt-shaker mistuirea bucatelor ia un așa avent, că corpului bolnav dându-i-se nutremēt devine foarte sănătos. Efectul acestei medicini este într'adever admirabil. Milioane și milioane de butelii s'au vëndut și numărul documentelor, cari atestă puterea vindecătoare a acestei medicini, e foarte mare. Sute de boale, cari poartă cele mai diferite nume, sunt urmările nemisturii; depărtat acest rău din urmă, dispar toate celelalte, căci acelea sunt simptome ale adevăratei boale. Medicina e Shaker-Extrakt. Mărturisirile miilor, cari vorbesc în un mod foarte satisfăcător de proprietățile vindecătoare ale ei, o dovedesc aceasta fără nici o îndoială. Această medicină escelentă se poate căpăta în toate spițeriile.

Persoane, cari sufer de incuiare, se folosească „pilulele de curățire a le lui Seigel“ (Seigel's Abführ-Pillen) în legătură cu Shaker-Extrakt „Pilulele curățitoare ale lui Seigel“ vindecă incuierea, alungă frigurile și răceala, departă durerea de cap, împedecă mânia. Care le a cercat va continua de sigur cu folosirea lor. Produc efect pe încet și fără de a cauza durere. Prețul: Unei butelii Shaker-Extrakt fl. 1.25. O șatulă „pilulele curățitoare ale lui Seigel“ 50 cr.

Proprietariul medicinei „Shaker-Extrakt“ și al „pilulelor lui Seigel“ A. I. White Limited, London 35 Faringdan Road E. C. [1746] 3-24

Depositul principal și centru de expediție la Iohann Nep. Harna, spițier „la leul de aur“ în Kremsier (Moravia) și se căpăta și în cele mai multe spițerii din Austria.

Turnătoriă de clopote și de metal a lui

Antonie Novotny se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonie, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, ferturnat și bătut; astfelu construite, că după ce sunt usate pe o parte se poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adene, ca cele de sistemul vechiu; un astfelu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din ferbătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru orologe și toace din metal, precum și toate celelalte articole te alamă și metal aparținătoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construiesc clopote și pre lângă plățire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid și cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny. Timișoara, Fabrică. [1605] 8

Picături de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Neasemnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vânturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, galbinare, greață și vîrsături, (vomări), durere de cap (în cazul când provine dela stomach), convulsii de stomach, constipațiune sau incuere, încărcarea stomachului cu mănăci și bețari, limbrici, splină, ficat, și hemoroidi. Prețul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuițarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.

Espositul-Central prin farmacistul Carl Brady, Kremsier (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe explicarea la întrebuițarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, se falsifică și imitează în multe părți. Ca semn al veritabilității, are să se ia totdeauna, embalagă cu care se învêrte sticlă, și care e r și e în partea de deasupra prevădută cu marca fabricii, având pe lângă aceasta de a se mai observa, ca explicarea la întrebuițarea lor, care se află la fie care sticlă se fie imprimată în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.

Veritabile se pot căpăta: Sibiu, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teusch. — Orăștie, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — Avrig, farmacia Keserü. — Satuung, farmacia Gustav Iekelius. — Alba-Iulia, farmacia Iul. Fröhlich. — Medias, farmacia Schuster. — Sas-Sebeș, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — Aiud, farmacia Em. Kovács. — Petroșeni, farmacia G. Gerbert. — Mercuria, farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 10-25

Editura și tipariul tipografiei archidiececane.